

Paraules i fets de Dones

Edita

Col·lectiu de Dones en l'Església

D.L.: B-22227-1995 - Preu: 1,50 €

La vida que reneix

Sumari

Número 43

Abril-Maig-Juny 2007

2 Editorial

• Elisabet i Maria

• Estimem la vida,
estem per la pau

3 Teologia Feminista

• Palestina en temps de
Jesús

• L'espiritualitat jueva
segles I i II

8 Àmbit Obert

• Semblances entre tres
continents

• L'empoderament
de la dona

13 Activitats del CDE

• Un Evangeli difícil de
comprendre

• La mort,
una pèrdua?

• Abbé Pierre

6 Maria

• Maria de Natzaret sota la
mirada d'una dona protestant

11 Relacions Grups

• Espiritualitat i respecte
a la diversitat

15 Llibres

Editorial

Present i futur del CDE

Temps Pasqual, temps de joia que ens encoratja a noves il·lusions per anar configurant el futur del nostre Col·lectiu de Dones en l'Església.

Donarem una mirada al futur a partir de l'Assemblea General Ordinària, celebrada el 10 de febrer proppassat. Si bé l'Assemblea anual compleix amb la legalitat vigent de tota associació, prou sabem que va més enllà dels aspectes purament burocràtics; és alhora l'espai de trobada i l'eix entorn del qual giren les experiències i les noves perspectives del nostre Col·lectiu.

La Memòria presentada reflectia el treball que **tot** el CDE ha realitzat l'últim any. Una Memòria és quelcom més que una relació quantitativa d'activitats, darrere de cadascuna hi ha l'esperit i el treball de moltes persones que impulsen els objectius que ens vàrem proposar fa 21 anys.

Volguérem, sobretot, donar relleu al moment present i als projectes de futur. Cadascuna de les representants de les Delegacions presents, així com les responsables dels diferents Grups de Treball de l'Equip de Coordinació, varen exposar, partint de l'actualitat, els projectes previstos per a l'any que acabava de començar. Destaquem que, amb uns mateixos objectius, hi ha diversitat d'actuacions en les diferents Delegacions, donada per realitats socials i eclesials concretes, diversitat que dóna vitalitat al CDE sencer.

A grans trets destaquem diversos criteris que sorgiren i que són comuns a tothom:

1) Tasca de divulgació. Es constatà la importància de donar a conèixer el CDE en els espais on tinguem possibilitats d'accedir-hi. Cada Delegació arriba a uns llocs als quals no pot arribar-hi una altra. Amb aquest criteri algunes han cercat el seu lloc de trobada en un dels Centres Cívics dels respectius ajuntaments.

2) Promoció de la revista "Paraules i fets de Dones". Cal que la revista arribi a altres parròquies, centres, poblacions. És una eina de qualitat en la qual el CDE s'hi emmiralla.

3) Presència en els Mitjans de Comunicació. Bé prou sabem que en la nostra societat allò que no se'n parla és com si no existís. No és aquest el nostre cas: el CDE és

Per tot plegat estem convençudes que el CDE va avançant en el camí de remoure el discurs patriarcal tradicional, que encara manté una bona part de la jerarquia catòlica.

requerit en TV, ràdio i premsa, sigui en temes de caire religiós, sigui en altres relacionats amb el rol de les dones en la societat civil.

4) Presència del CDE en altres Entitats. El CDE col·labora en Grups Ecumènics i Interreligiosos i forma part d'algun Consell Parroquial; però sempre obert a les realitats que l'envolten, és present en aquelles activitats socials de les respectives poblacions: 8 de març.

5) Dia Internacional de les Dones, 25 de novembre, Dia Internacional contra la violència de Gènere, Consell Municipal d'Igualtat d'alguns Ajuntaments, col·laboracions amb altres Grups i/o Associacions de dones, i un llarg etc.

6) Formació en Teologia Feminista. Hem deixat per al final aquest aspecte tan important per al CDE com és el de la formació en Teologia Feminista; formació que vol dir educació en els valors de la paritat i sensibilització per a fer present en les mentalitats i en les consciències l'experiència de l'amor de Déu a **tota** la humanitat, alhora que incidir en la Bona Nova de Jesús, el nostre referent, que trencant els esquemes de la seva societat tractà per igual a dones i homes.

La bona acollida del curs "La veu de les Dones Bíbliques" a la Universitat de Barcelona i els dos cursos "Les dones estudiem la Bíblia" a l'Escola de la Dona de la Diputació de Barcelona, ens encoratja a gestionar els projectes d'altres cursos a la mateixa Universitat i a altres Universitats de Catalunya.

Per altra banda, vàries de les Delegacions han programat cicles de conferències a partir dels temes "Les dones estudiem la Bíblia", que facilita l'accés a la formació de moltes persones.

Per tot plegat estem convençudes que el CDE va avançant en el camí de remoure el discurs patriarcal tradicional, que encara manté una bona part de la jerarquia catòlica.

Endavant !!! Us desitgem que gaudiu de la joia de la Pasqua!!!

Palestina en temps de Jesús

Rellegint qualsevol dels quatre Evangelis es troben al·lusions a *polítics* del moment, a *grups religiosos*, a *tribunals* que impartien justícia, a *oficis* dels que la gent vivia, a la *Llei*, a les guerres, a molts trets de la societat jueva. El món jueu havia construït una societat complexa que en els evangelis es pot endevinar. Intentarem mirar més de prop algun d'aquests aspectes per tenir un coneixement més ample del món de Jesús i això ens ajudarà a conèixer-lo una mica més.

El primer aspecte és el polític. Com eren els governs d'aquella gent? Qui els manava? No eren una nació independent? Doncs, no, no eren independents, depenien del govern de Roma i de l'autoritat que aquella nomenés. Durant cent quaranta anys, el govern de la terra de Jesús va pertànyer a la família dels Herodes. Els Herodes no eren jueus, sinó idumeus, eren estrangers entre els jueus; els nomenava i destronava l'emperador de Roma. Es comportaven com els sultans orientals dels contes orientals. Quan va néixer Jesús, governava Herodes, el Gran, una bèstia salvatge amb assassinats a la consciència. Aquest Herodes va morir l'any 4 de l'era antiga. El van succeir els seus fills: Arquelao a Judea i Herodes Antipas a Galilea. Ben aviat, Antipas, acusant el seu germà amb informes falsos, va aconseguir que l'emperador Tiberi destituís Arquelao i de rebot va ser nomenat Pilat com a governador de Judea. Herodes Antipas i Pilat són els dos caps

polítics que governaven en el moment del procés de Jesús.

Antipas era una mala persona com el seu pare. Es va casar moltes vegades; les seves infidelitats matrimonials van provocar guerres; Jesús li dedica paraules molt dures; es va encapritxar de la seva neboda Herodies, dona del seu germà Herodes Filip. Va fer degollar Joan Baptista perquè l'acusava d'adúlter. Finalment, l'any 39, va ser destituït pels romans, a causa d'una trampa que li va parar el seu nebot Agripa, germà d'Herodias. Antipas va morir exiliat a la Gàlia en un campament romà, al Pirineu central, prop de Lorda, avui anomenat Saint-Bertrand-de-Cominges.

Els grups religiosos que surten al Nou Testament són di-

Les dones exercien alguns oficis a casa per pagar-se la manutenció que els proporcionava el marit: filaven lli i llana, teixien roba per a l'ús propi i el de la casa

versos: *Saduceus*, *Zelotes*, *Essenis* i *Fariseus* són els més importants però no són els únics. Les diferències entre ells són religioses, polítiques i d'actitud de vida. Eren grups on s'accedia per una iniciació. Els *Saduceus* només acceptaven els cinc primers llibres de la Bíblia jueva. Eren favorables als romans i quasi sempre molt rics.

Dominaven l'administració del Temple de Jerusalem i en treien profit econòmic. Entre ells hi havia sacerdots nobles amb gran pes social. El seu judaisme era descafeïnat. Van desaparèixer amb la destrucció del Temple, l'any 70. Els *Zelotes* formaven grups violents i fanàtics procedents de Galilea, eren molt pobres, antiromans i estaven molt lligats al Temple i a la Llei. Esperaven la vinguda del Regne de Déu. Per a ells, Déu té el poder absolut, però vol ser ajudat pels homes. Per aquest motiu practicaven neteges d'infidels que consistien en matar aquelles persones que no respectessin les institucions jueves, accelerant, així, la vinguda del Regne. Els *Zelotes* no van poder sobreviure després del 70.

Els *Essenis* eren un grup espiritual amb gran atractiu pels homes pietosos. Eren molt primmirats amb la Llei. Per aquest motiu es van separar de la resta de jueus creients. Alguns vivien en comunitat i eren cèlibes, el seu centre era Qumran. Altres es casaven. Tots practicaven el "camí de Déu" i esperaven la "Nova Aliança". Entre ells hi havia profetes que tenien el carisma d'interpretar les escriptures sagrades. Tampoc van sobreviure després del 70. Per pertànyer al grup calia passar un noviciat. Els *Fariseus* era un grup molt nombrós. Eren contraris a la dominació romana i també estaven contra la militància política activa. Creien en la Torah, els Profetes, els Escrits i en la Torah oral; es-

> continua a la pàgina següent

> ve de la pàgina anterior

peraven la resurrecció dels morts i la immortalitat personal, creien en els àngels i els dimonis. Entre ells hi havia sacerdots, rabins, ancians, i gent diversa rica i pobra. Ells educaven els nens. Va ser un grup influent i l'únic que va poder sobreviure a la destrucció del Temple i a la de Jerusalem. A la fi del segle I de la nostra era, reunits a làmnia, sota la direcció esoi&ritual de Johanan Ben Zakai van posar els punts per a la reorganització del judaisme sense Temple, sota principis rabínics.

El *Sanedrí* era el tribunal jueu de justícia descendent de les assemblees d'ancians que ja es troben a la Bíblia a l'època d'Esdras i Nehemies. A l'època

de Jesús, hi havia a Jerusalem tres Sanedrins que es reunien cada matí al voltant del Temple. Un d'ells, el Gran Sanedrí, estava compost per 71 membres presidits per un príncep, *hannasi*. El *nassí* era sempre un sacerdot fariseu o saduceu. El Sanedrí podia condemnar i detenir delinqüents perquè tenia policia pròpia i atribucions especials, però durant la dominació romana no podia executar les penes de mort que els romans s'havien reservat. Aquest tribunal era profundament antiromà, però funcionava perquè els romans ho toleraven.

Finalment, cal parlar dels oficis, de com vivia la gent jueva senzilla que no pertanyia a cap dels grups mencionats. Els jueus practicaven treballs artesans que els permetien viure i

guanyar-se la vida. Alguns d'aquests oficis eren sastres, sabaters, barquers, comerciants de blat, oli o vi, venedors de perfums, pastors, barbers, ramaders, pelleters, etc. etc. A Jerusalem, hi havia molts llocs per hostatjar-se, donat que els pelegrins estaven obligats a passar una nit a la ciutat. Les dones exercien alguns oficis a casa per pagar-se la manutenció que els proporcionava el marit: filaven lli i llana, teixien roba per a l'ús propi i el de la casa. Però, a l'entorn del Temple, hi havia molt negoci i molta mendicitat. També coexistia certa picaresca amb tants malalts, coixos, paralítics, pidolaires, pelegrins, viatgers i gent que vivia a costa dels altres.

Maria A Torrents

L'espiritualitat jueva segles I i II

La qüestió del gènere i la dona

L'espiritualitat jueva en els dos primers segles és plena de vitalitat, i es troba recollida en el **Talmud**. El **Talmud** és una obra paradoxal que es desplega com un diàleg "transtemporal" a través dels segles, en els quals diferents generacions de savis debaten comentaris sobre els textos sagrats de la **Torah**. Cal recalcar que no es pot entendre la Bíblia si es desconeixen les claus místiques d'interpretació de l'idioma hebreu, a les quals solament s'hi accedeix per transmissió oral de les fonts originals de Mestre a deixeble. Això ens fa veure que hi

ha dues **Torah**; la **Torah Escrita**, *Torah-she-bi-ktav*, i la **Torah Oral**, *Torah-she-be-al-peh*.

El **Llibre** no és solament "revelació" sinó també "transmissió", i per tant "Relació" a través de la qual la Torah Oral transmet el sentit i el significat de les paraules escrites. Aquesta vida interna espiritual es fonamenta en una relació sol·luna", és a dir, "masculí-femení" entre Mestre i deixeble/a. L'amistat i l'ensenyament estan vinculats. El lloc d'estudi és també de congregació i de pregària, perquè l'estudi de la Torah és una activitat transcendental.

A l'any 445 abans de l'E.C. va tenir lloc un acte sense precedents. Esdràs Escriba llegia en veu alta la Torah a tot el poble sense distinció, condició o sexe, mentre que un grup de Levites n'explicava el significat. Aquest acte de "pedagogia teològica democràtica" ja ens posa en connexió amb la tremenda originalitat d'aquest corrent en el fons desconegut.

La destrucció del Temple a l'any 70 va marcar un canvi en els mètodes d'estudi i de transmissió. Diferents savis i mestres intenten preservar l'Espiritualitat Jueva davant

> continua a la pàgina següent

el risc d'extinció adaptant la **Halajà o Llei** a la nova realitat i perpetuant la memòria del Temple. Com diu la Torah: *Tindreu cura de les meves lleis i estatuts*. El Judaisme actual és l'hereu d'aquesta generació. A l'any 220, el Rabí Yehudà, "el nasi", compila la **Misnà**, la col·lecció halàgica normativa que amb la **Guemará** constitueixen el **Talmud**, on s'agita l'apertura del sentit sempre present a través de múltiples interpretacions que no busquen una simple conciliació entre sí, sinó la seva interrelació dinàmica; perquè com diu el Talmud: *Les paraules dels uns i les paraules dels altres són paraules del Déu viu*. I per ser la Paraula Divina plural és també "masculina i femenina".

La discussió sobre el que és masculí-femení i "l'altre", on s'inscriu la dona està sempre present, ja que la qüestió de gènere per al Judaisme és constituent de la Realitat Espiritual i inclús determina la nostra relació amb la Divinitat. El Coneixement Espiritual és un "acte eròtic" que sorgeix del desig i d'un encontre amb el Text que remou, inquieta, frustra i desborda. La Torah és una "nòvia", una dona que "espera", visible i invisible.

Tot coneixement que intueix el que es troba amagat, que ho pressent i anticipa, que s'immergeix en el "buit de la pregunta" és un coneixement en femení oposat a allò que és "fàl·lic" en "l'acabament de la resposta". Espai i temps són així mateix genèrics. Llocs "home" i "dona", i paral·lelament el calendari amb un temps "solar-llunari" i el Shabat un temps eròtic, temps

en femení, en relació...

La dona Jueva està inscrita en aquest univers amb vida pròpia. En el Talmud es relaten històries de dones les decisions de les quals no serien ni tan sols assumides per la dona d'avui.

En els dos primers segles hi va haver dones sàvies. Rajel, l'esposa de Rab. Akiva, una altra, de la qual es va enamorar un home pobre i analfabet, i ella li va ensenyar la Torah i el va enviar a estudiar amb els savis, i com una "Penèlope" del món jueu, desheretada pel seu pare, espera el retorn de l'espòs durant 21 anys. Quan torna ell reconeix davant centenars de deixebles que el saber i el coneixement de tots ells els deuen a ella. També d'aquesta època, una dona com Beruria, filla d'un savi, educada en la Torah i casada amb l'eminent Mestre, el Rabí Meir, participava en les discussions talmúdiques dels savis i va aportar moltes de les consideracions halàgiques més importants assumides per tots ells en la posteritat.

Les lleis jueves van atorgar a les dones poder tenir accés als seus propis béns i herències, i van ser més avançades a la seva època en el tema familiar. Ja en el segle II el Talmud disposa que *el pare té prohibit casar la seva filla quan és menor o contra la seva voluntat, fins que creixi i digui: " Jo vull aquest"*.

Les lleis sobre el divorci ordenaven indemnitzacions a les dones, i llibertat de casar-se per a la divorciada. Eren altament castigats els maltractaments i la dona podia sol·licitar la separació del seu espòs per maltractament sexual.

Per al Judaisme, el sexe i el plaer no són pecat sinó quelcom de bo encara que dins d'unes lleis, i té un gran rebuig a l'ascetisme i l'abstinença. Per això, no és correcte ni real parlar d'una moral "jueva-cristiana" ja que ambdues

tenen una posició contrària respecte al paper del sexe. *Un home no casat és només la meitat d'un home*. Una de les seccions del Talmud és molt extensa sobre aquest tema, d'on prové una extensa llista de deures conjugals de l'home i se li prohibeix forçar la sexualitat de la seva esposa. Les lleis sobre la impuresa incumbeixen a dones i homes, i el bany de purificació o *mikve* ha de ser complet per tots dos.

La dona jueva està exempta de la majoria dels preceptes, inclosa la seva participació en la sinagoga (exempta, no prohibida), malgrat que això hagi motivat una certa diferència substancial mentre que la identitat i pertinença al poble sigui solament matrilineal.

Resumint podem dir que per al Judaisme ja des dels primers segles no és possible de concebre la transcendència sense el que és eròtic, i al revés, perquè cerca el goig en múltiples facetes on s'uneixen i vinculen els camins de Déu i els de l'ànima humana, expressada en aquest doble aspecte del que ens parla el Gènesi: *Mascle i femella els va crear i Déu va veure que era molt bo...*

Malka González Bayo

PSICÒLOGA I ANALISTA

(En castellà vegeu la nostra web)

Maria de Natzaret sota la mirada d'una dona protestant

MARIA

Potser, Maria de Natzaret -més coneguda com la Verge Maria o la Mare de Déu- hagi estat una de les dones més maltractades i malenteses per la història de l'església. Verge i mare a la vegada, quelcom del tot inversemblant, s'ha utilitzat com una justificació dels desitjos més ocults dels homes i com una coartada per reprimir, dominar i controlar el cos i la sexualitat de les dones.

Tot i que veritablement el testimoni dels quatre evangelis podria portar-nos a veure el personatge de Maria tal i com la història de l'església ens ho ha transmès, el cert és que podem trobar alguns detalls que contradiuen una tradició cristiana que ens ha volgut fer creure que el nostre cos i la nostra sexualitat ha de respondre als ideals esperpèntics d'una dona inexistent, no en el sentit històric, és clar, sinó més aviat en l'aspecte simbòlic.

Maria, víctima de les tradicions i les convencions d'una religió i una cultura basades en l'honor i la vergonya va haver d'enfrontar-se, sent quasi bé una nena, a un embaràs no desitjat, posant en perill la reputació de la seva família i, el que

és més greu, la seva pròpia vida.

Crec que la tradició cristiana ha edulcorat massa la història de Maria de Natzaret. Aquesta tradició no ha mostrat cap sensibilitat vers una nena embarassada enfrontada a totes les

Fotografia de Sebastião Salgado

convencions del seu entorn. Ens l'han mostrada com una mena de deessa, per damunt del bé i del mal, aliena als errors, als desastres i a les misèries que, gairebé, patim tots els éssers humans.

La meua opinió és que Maria de Natzaret va patir les contradiccions i els excessos del sistema patriarcal; va experimentar en la

seva pròpia carn i en la seva pròpia història el que la Ayaan Hirsi Ali anomena "la gàbia de la virginitat", primer en el seu context cultural i religiós i després en la tradició d'una església que li ha negat allò que és el més important per a una persona: la seva humanitat.

M'agrada pensar que, i de fet així ho crec, la tradició protestant li ha tornat, a Maria de Natzaret, el seu dret a romandre humana: ella no és la Mare de Déu, és la mare de Jesús de Natzaret, una dona que pensava com a dona, que estimava com a dona, que patia i que es preocupava pels seus fills i filles com a dona, i que tenia una comprensió molt particular, adequada i perspicaç de Déu, tal i com es reflecteix en el Magnificat: "Les obres del seu braç són potents; dispersa els homes de cor altiu, derroca els poderosos del soli i exalta els humils. Omple de béns els pobres, i els rics se'n tornen sense res." (Lc.1,51-53). Quedi el seu exemple per a tots i totes nosaltres com un testimoni de la benaurança de Déu vers les persones que decideixen obeir la seva voluntat sense haver de negar-se a si mateixes.

Joana Ortega

Elisabet i Maria

Tenim textos de l'Evangelí que amaguen al seu darrera idees, intencions, missatges que ens han passat desapercebuts. És aquí on cal que busquem per trobar la persona, Maria de Natzaret, més autèntica.

Coneixem gairebé de memòria els textos de Lluc que parlen de Maria, mentre que els altres evangelistes no mencionen gairebé res del que diu Lluc. Però Lluc interpreta les fonts que ha rebut, com apun-

Elisabet, tinguda per estèril, acaba un temps marcat pel patriarcat que donava valor a les dones que tenien fills

ta en el seu pròleg a Teòfil, i crea amb aquesta base certa, un bellíssim relat, en gran manera simbòlic, amb què vol apuntalar, sobretot, la filiació divina de Jesús.

L'Església ha contraposat Eva i Maria. D'una banda la dona per qui ens va arribar el pecat original¹, i de l'altra Maria, la verge immaculada Mare de Déu, que és l'única mortal que se'n deslliura. Eva, protagonista del mite de l'origen de la humanitat s'encara amb D*² reclamant la seva llibertat i la dels humans. Eva esdevé lliure desobeint l'ordre de D*, però queda sotmesa a l'error i al pecat.

Maria ja és una persona lliure, no pas fabricada a mida de

les intencions de D*, perquè aleshores, quin seria el seu mèrit?-, que tot i la seva joventut, immadura encara (entre dotze i setze anys) proclama la seva fe posada en D* en qui s'abandona. La visita de Maria a Elisabet, tal com ens ha arribat la narració, és un viatge semblant al que va fer l'Arca de l'Aliança en temps del rei David i el cant del Magníficat és molt semblant al cant d'Anna³, la dona d'Elcanà. Elisabet, tinguda per estèril, acaba un temps marcat pel patriarcat que donava valor a les dones que tenien fills. Maria enceta un temps nou. Jesús no la valora per ser la seva mare sinó per haver tingut fe, i de la mateixa manera que trenca amb el poder del patriarcat, trenca amb el matriarcat que entenia les dones com a proveïdores de criatures -per al patriarca-.

Elisabet saluda Maria de manera familiar i càlida, però amb paraules transcendents. La beneeix com *la mare del meu Senyor*: "beneïda entre les dones i beneït el fruit de les teves entranyes"⁴ Beneeix en un mateix pla salvador la mare i el fill. Maria contesta al *benedictus* d'Elisabet amb el Magníficat. Al meu entendre les dues dones amb les seves paraules les podem posar en el context dels *anawin*, els pobres d'Israel, els privilegiats destinataris de les benaurances. En el càntic de Maria hi ha condensada tota la doctrina de Jesús. Els pobres a què es refereix són aquelles persones que viuen per als altres, que s'adonen del què passa al seu

voltant (Maria a Canà), que estan a punt pel que calgui (Maria puja a ajudar la seva parenta). Maria diu que D* "omple de béns els pobres" perquè aquesta manera de viure dóna felicitat. I Jesús dirà que d'aquestes persones és el regne del cel. En canvi els rics, aquelles persones que creuen que dominen el *seu* món, que no s'adonen de res més que no sigui d'allò que desitgen o els pertany: la casa, la pròpia família, la hisenda, el prestigi,

Jesús trenca amb el poder del patriarcat i amb el matriarcat que entenia les dones com a proveïdores de criatures

encara que siguin bones persones se'ls escapa el punt de delicadesa amb què cal considerar l'altre/a, i ho perdran tot, se'n tornaran sense res. Buits com han viscut.

Maria i Elisabet són en realitat les grans *precursoras* de Joan i de Jesús. Elles els tindran i els educaran traspasant-los la fe en D* que salva i donant-los el coratge i la força necessàries per dur a terme la seva missió.

Sefa Amell i Comas

¹ Idea de sant Agustí, que ha estat nefasta per a les dones.

² Déu sense connotació de sexe.

³ Primer llibre de Samuel, capítol 2

⁴ Luc 1, 42

Semblances entre tres continents

Com veus el paper de les dones, en el país on treballes, dins la família, i dins la societat?

Tres veus diferents ens responen: La M. Francisca Montagut des de Bolívia, la Maria Valls des del Congo i la Montserrat Montagut des del Japó. Elles, Missioneres de Crist Jesús, ens han volgut aportar les seves fonamentades experiències, ben acumulades al llarg de tants anys d'estada en aquests països.

ÀMBIT OBERT

La societat boliviana és molt desigual, m'ho han fet veure els 33 anys de treball en diferents punts del país. Em fixaré en la dona que jo conec: una dona emigrada de la seva comunitat camperola, en busca de millors condicions de vida. Els objectius principals són la salut i els estudis dels fills. Arriben a Cochabamba, allà on jo visc, i es troben amb un món totalment hostil. Ella ve de la comunitat on l'ajuda és el fonament bàsic de funcionament, en canvi, a la ciutat cadascú va a la seva. La majoria de les dones estan soles, els marits les abandonen amb el pretext de buscar feina en una altra població, i en el millor dels casos al començament envien alguns diners. Després ja ve l'oblit perquè ha format una nova família. Total, la dona cap de família ha de buscar el pa de cada dia. La majoria surten al mercat a vendre de forma ambulants, assegudes a la vorera amb piles de fruita davant seu, o arrossegant un carretó carregat d'olles amb sopa, d'altres menjars, refrescos... Si tenen nanos petits se'ls emporten i els fan dormir en caixes de cartró, i els grandets ja els han despatxat cap a l'escola amb un té calent per esmorzar. I fins al vespre no tornen casa. Els nanos estan molt al carrer. La dona, sempre sola, ha de lluitar també per a un lloc on poder dormir. Les vivendes escassegen. N'hi ha que viuen com a cuidadors de la casa d'aquells/es que han marxat a fora a treballar a fi de pagar els deutes de la seva construcció. És una cadena de pobresa que els lliga i que obliga molta gent a endeutar-se. I són

les dones les que marxen amb el desig de posar-se al dia per a pagar tants deutes, i aquests augmentaran si hi ha una operació, i hauran de pagar totes les despeses, de cotó fluix etc. En fi la dona és el pilar familiar, la que encara manté la unió de la família.

La societat festeja el dia de la mare. Moltes festes arreu, però els 364 dies restants ella és la que lluita per la vida: és la que protesta per les carències d'aigua que no arriba als nostres barris, per la manca de neteja, les escombraries s'amunteguen i acabant sent un focus d'infecció... És la que manté els valors morals, i molts cops ha de fer front al masclisme, que dia a dia provoca morts i violència familiar, i que per la mateixa violència, no sempre gosen denunciar-la.

Crec que el valor de la dona boliviana mereix un recolzament més gran del que se li dona. Ella també manté la cultura ancestral ensenyant als nanos la pròpia llengua i ajudant-los a endurar en un món força hostil allò que és diferent i alternatiu.

Es cert que hi ha molts moviments que fa temps treballen, en un sentit feminista de fer-li costat amb microempreses, amb formes d'ajudar-la a viure amb més dignitat i buscant dins de la societat que la seva veu sigui escoltada.

Com Església ens resta força tasca. S'ha continuar recolzant els grups de dones a mantenir els valors fonamentals de la vida tan amenaçada.

...

Fa 37 anys que treballo al Congo, ara a Panzi (Kwango), a 800 Km de Kinshasa. Sempre he treballat en zona rural. Em sembla que és allà, lluny de la capital on es pot descobrir l'ànima de la dona africana, esposa i mare que rep amb el cor obert les joies i les penes de la seva maternitat.

Treballant de sol a sol, sense "cansar-se", perquè sap que el seu treball és vida per als fills i la família. Dona submissa a l'home, i sovint ben poc valorada per ell. La dona africana és capaç de viure amb ben poca cosa, però amb alegria.

El meu treball enmig d'elles és animar les associacions que hem creat juntes i els centres d'alfabetització que hem començat a fer arribar a tots els racons de la Paròquia, alguns a 80 i 100 Km de distància.

Avui dia és un fet que el veritable desenvolupament d'Àfrica no es podrà fer sense comptar amb les dones: comptar amb elles des de la planificació i la gestió, i no solament per la mera realització. A poc a poc la dona guanya el seu lloc en la societat rural, dic que se'l guanya perquè ningú li dóna res, és per el seu esforç que hi accedeix.

Parlant amb una extraordinària líder de la nostra Parròquia que acaba de quedar-se vídua em deia: " No em casaré mai més: mans tinc per a treballar i ajudar a créixer els meus fills. La joia que he tingut amb el meu home no la puc tenir amb ningú més".

Oi, que es ben esperançadora i plena de llibertat i saviesa aquesta afirmació?

...

Des de fa 27 anys treballo en una escola mixta amb alumnes de 17 a 19 anys preparant el seu ingrés a la universitat. El lloc és Ondara, un poblet rural i pescador, a la punta sud de la gran illa de Honshu. Constató que tradicionalment la dona en la societat japonesa ha tingut el paper d'educadora dels fills i cuidadora del benestar del marit; autèntica esclava dels seus desitjos, vivint en una cultura molt masculista.

Durant molt de temps ella ha sigut una serventa callada, somrient, que ha rebut molts cops. Ha mantingut l'harmonia familiar i també, ha conreat els camps, en un país que era majoritàriament agrícola. Socialment tenia molt poc paper.

Després de la Segona Guerra Mundial el panorama va anar canviant. El país es va industrialitzar. La dona va començar a treballar fora de casa. La societat constava d'una classe mitja molt extensa, sense pobres. Però des del 1980 aquest equilibri social s'ha esberlat del tot. Avui dia hi ha nous rics, molt rics, i pobres, també, molt pobres. La feina de per vida no existeix. Moltes empreses

han tancat traslladant-se a països on la mà de obra és més econòmica. Hi ha molt d'atur i això ha fet que moltes dones hagin de treballar fort per a ajudar a l'economia familiar. I és greu el fet que malgrat que elles estiguin ben preparades i facin la mateixa feina que els homes, se les humiliï molt, i tinguin sempre sous molt inferiors. La natalitat ha baixat molt. Els fills depenen sobretot de la mare, i com que els marits continuen maltractant les seves dones és molt freqüent el cas que, quan el fill té ja 10 o 12 anys, aquestes se'n separin i visquin independentment. També això ha fet que actualment el 54 %de les dones de menys de 35 anys no estiguin casades, i tractin de fer-se una vida econòmicament independent. Les famílies estan molt desestructurades. Enmig d'aquesta situació, socialment s'admet que les dones casades es reuneixin per a poder parlar del que passa a casa seva, i en el compartir trobar un suport en els seus sofriments per causa dels marits i feines que els toca realitzar.

Al Japó com a quasi tot arreu la dona és forta i aguanta molt. És el nucli fonamental de la família, i salva el futur dels fills. Socialment el seu paper és molt poc brillant, però és cabdal per a què la societat no s'enfonsi del tot.

L'empoderament de la dona

ÀMBIT OBERT

La meva xerrada, organitzada pel CDE de Sabadell, en síntesi va venir a dir que, per parlar d'aquest tema com de qual-sevol altre, cal contextualitzar-lo en el món en què ens ha tocat viure i el seu nom com sabem és la Globalització. Fem unes pinzellades sobre la globalització econòmica: la desregularització del comerç, les retallades de les conquestes dels obrers que van costar més d'un segle de lluites per aconseguir-les, els salaris que estaven en un barem entre 50 i 56 ara estan en el 48 i això significa una barbaritat de diners que passen dels salaris al capital... i una de les característiques és la del "pensament únic", l'homogeneïtzació, la tendència cap a una sola civilització perquè és molt més fàcil manipular la uniformitat que no pas la diferència fruit de la llibertat. Tenim la necessitat de fer front a aquesta perversa tendència amb allò que anomenem identitats diverses dels pobles, les ecologies, les ciutats, i d'una manera especial la de gènere.

L'economia no és la borsa, la inflació, l'oferta i la demanda..., l'economia és la GENT que no menja, que passa fred, que no troba feina, el tràfic de drogues, de dones, el tràfic de la mort: el negoci més rentable.

Calen Identitats de resistència, no excloents perquè aleshores serien fonamentalistes, sinó innovadores. El que el sociòleg Manuel Castells anomena "identitats projecte". I aconseguir el que de debò és el PODER. El poder és la Ment de la Gent. Incorporar-nos a xarxes alternatives i flexibles que usen Internet com a mitjà de difusió lliure i de gran abast.

Dins d'aquestes identitats cal situar la necessitat de l'empoderament femení, en tots els àmbits, citant autoritats de diverses insti-

tucions que palesen la greu situació de la dona en el món. La reivindicació femenina no és només una qüestió de quantitat, tot i que és fonamental ja que constitueix la meitat de la humanitat, sinó perquè, sobretot, integra el nucli del fenomen humà.

Ja he explicat què vol dir empoderament.

També cal parlar de la necessitat que les relacions entre dones i homes es produeixin en la maduresa i la llibertat. Citaria a Elizabeth Baudinter per parlar dels problemes d'identitat sobretot en els homes acostumats a no fer autorevisió per estar instal·lats en el còmode món dels privilegis. També dones que es repleguen en models antics més segurs, però inadaptats a la realitat contemporània.

Una estratègia de conciliació en-

La dona en tots els àmbits de l'Església és necessària per a transformar aquesta Institució patriarcal

tre ambdós sexes que permeti la relació de justícia, podria ser el Partenariat, definit com una forma contractual que es negocia en el diàleg per l'equitatiu repartiment de rols sense que calgui esperar simetries d'igualtat. Tot el contrari, el partenariat ha de ser asimètric, perquè així no se li nega a cap partenaire l'accés al contracte per causa d'estatus o altres impediments, el que es valora és la diferència i la pràctica conjunta per un mateix objectiu fa que no es caigui en la desigualtat, obtenint beneficis o pèrdues conjuntament i evitant la complementarietat que conté el perill d'una reducció: la de

justificar el no accés d'un partenaire a determinades funcions.

Els atzucacs al partenariat poden provenir del terme igualtat copsada com a igualtat envers l'home masculí. No la similitud. Saber pensar la igualtat en la diferència... "Si jo canvio, l'entorn canvia."

(Tot el que hem dit es pot aplicar també entre cultures).

I ara passem al Partenariat en l'Església. "Perquè sóc cristiana sóc feminista". La dona alienada no és cristiana. Es traeix la Bona Nova de la Salvació de Crist que ha vingut a treure totes les cadenes... Hi ha un moviment, FHE, una pràctica de partenariat en l'Església a França. Els homes no treballen en ella juntament amb les dones per filantropia, sinó perquè han descobert que la situació de les dones els ateny a ells. Tocar la identitat femenina és automàticament tocar la masculina. El Partenariat prové del feminisme. Aquest avui espanta les noies joves que estan habituades a la relació mixta i al·lèrgiques al que podria semblar una guerra de sexes. Opten noies i nois per la reconciliació, però alerta que sovint les noies joves s'obliden de la fragilitat de les conquestes i que necessiten la vigilància militant crítica del feminisme...

Que ningú obli ni la política, ni la societat, ni l'Església que tot és "retroactiu", és a dir, la teva acció et retorna. No existeix un conflicte isolat. En nom de la supervivència del planeta calen altres tipus de relació...

La dona en tots els àmbits de l'Església és necessària per a transformar aquesta Institució patriarcal, crispada en els seus poders, de jerarquia masculina, en una Església oberta a les relacions evangèliques de canvi i reciprocitat.

Conxita Domènech

Relacions Grups

Espiritualitat i respecte a la diversitat

En el II Fòrum Mundial de Teologia i Alliberament celebrat a Nairobi (Kenia), del 16 al 19 de gener de 2007, **Juan José Tamayo**, Director de la Càtedra de Teologia i Ciències de les Religions "Ignacio Ellacuría", Universitat Carlos III de Madrid, va pronunciar una conferència amb aquest títol; degut al seu interès volem transcriure'n alguns fragments.

Divideixo la meva exposició en tres parts. **La primera** es refereix a les patologies de l'espiritualitat. **La segona** analitza el fenomen de la diversitat religiosa i cultural com un fet, una necessitat i com una riquesa que s'ha de potenciar. **La tercera** és la proposta d'un nou paradigma d'espiritualitat que presenta quatre característiques: interculturalitat, interidentitat, interespiritualitat i interalliberament.

• De la 1ª part:

...Espiritualitat androcèntrica de les religions monoteistes: Les religions estan configurades patriarcalment. I l'espiritualitat institucional es correspon amb el seu caràcter patriarcal i androcèntric. El baró constitueix el model d'espiritualitat, de trobada amb Déu. Les dones són allunyades del món del sagrat, fora de l'altar i sotmeses a la invisibilitat. El seu lloc, en la tradició cristiana, és al costat de la creu, la seva espiritualitat, la del sofriment redemptor, imitant a Crist, no participant mai de la seva glòria en la resurrecció, quan elles van ser els primers testimonis del Ressuscitat, les primeres creients en l'Església cristiana i les que van difondre el missatge de Jesús de Natzaret amb plena autenticitat, més enllà del món jueu.

• De la 2ª part:

...Diversitat religiosa i cultural: ...Vivim en un "plurivers religiós", no en un univers religiós. La història de les religions és un llarg viatge per la geografia i pel temps en recerca de les empremtes reli-

gioses deixades pel ser humà en les diferents cultures. Aquesta disciplina mostra la gran creativitat mítica, sapiencial, ritual, ètica i simbòlica de la humanitat. Demuestra la desbordant imaginació dels sers humans en la recerca de camins de salvació tan immanents com transcendents.

...La diversitat religiosa no constitueix una amenaça contra la vivència i el desenvolupament de la pròpia religió. Ben al contrari, és un avantatge perquè contribueix a enriquir-la.

• De la 3ª part:

La interespiritualidad com a alternativa: ...Un dels llocs privilegiats per a aquest encontre és la mística que, segons la fenomenologia de la religió, constitueix l'essència de la religió, entesa com a dimensió del ser humà, i no com a organització, segons Raimon Panikkar, el qual creu que és necessari alliberar la religió dels motlles estrets en els quals ha estat encaixonada a l'Occident.

En l'origen de les religions hi ha una experiència mística, viscuda en tota la seva radicalitat pels seus fundadors i primers seguidors, que brota de la trobada amb el misteri.

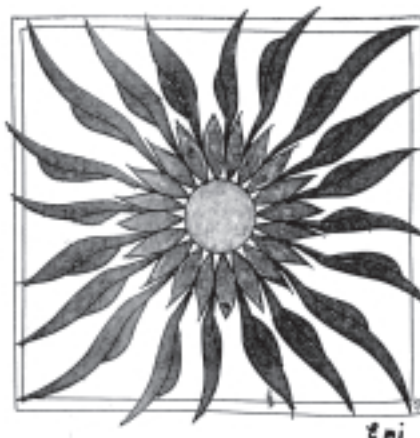
... La mística com a lloc d'experiència interreligiosa i interespiritual és incompatible amb els dogmatismes, instal·lats en les religions, i constitueix un bon antídoto contra el fonamentalisme. Representa, a la vegada, la millor resposta i la superació de tots els fonamentalismes i, per suposat, del xoc de cultures i civilitzacions.

...Vers una espiritualitat feminista: En la nova espiritualitat la dona es redescobreix com a subjecte, viu l'experiència religiosa des de la seva pròpia subjectivitat i no accepta mediacions clerico-patriarcales o jeràrquic-institucional que, en el fons, pretenen negar la seva subjectivitat. No accepta les tradicionals divisions entre sagrat i profà, espiritual i material, natural i sobrenatural etc. El lloc de la nova espiritualitat és el món sense fronteres, la naturalesa allà on es deixa sentir el misteri, la vida com a do i tasca, la realitat sense compartiments tancats. El seu espai són tots aquells llocs on es desenvolupa l'existència humana: la professió, l'activitat política, la comunicació, la via pública, l'àgora, la vida quotidiana etc.

...La seva presència en el món s'orienta a transmetre el dinamisme alliberador de l'E(e)sperit.

...

(En castellà, vegeu la nostra web)

Estimem la vida, estem per la pau

Des de fa uns anys, i sempre que m'és possible, assisteixo tots els dijous de 19,30 a 20 h a l'estona de SILENCI PER LA PAU, a peu dret, a la plaça de sant Jaume, vora la paret de la Generalitat.

Aquest any 2007, s'ha celebrat el 25è aniversari d'aquest petit gest a favor de la Pau amb petits símbols com el de formar una rotllana amb tots els qui s'hi anaven adherint.

Fem una crida a la teva condició de persona i a la teva consciència perquè reflexionis sobre el moment que viu la nostra societat. Basada en la creació de necessitats, emparada en uns valors que donen prioritat al fet de posseir, resguardada en l'egoisme que la converteix en insolidària i injusta, ha arribat a menystrejar tot allò que és viu i genera vida: l'explotació dels pobles subdesenvolupats, l'atur que s'estén en un planeta contaminat que disposa de prou riqueses per a alimentar-nos a tots, les desigual-

tats d'una societat que apedaça les seves injustícies amb la segregació de marginats i delinqüents, sembla que són alguns dels fruits que ens toca recollir. Mentrestant la violència creix i arrossega una carrera armamentista boja per la

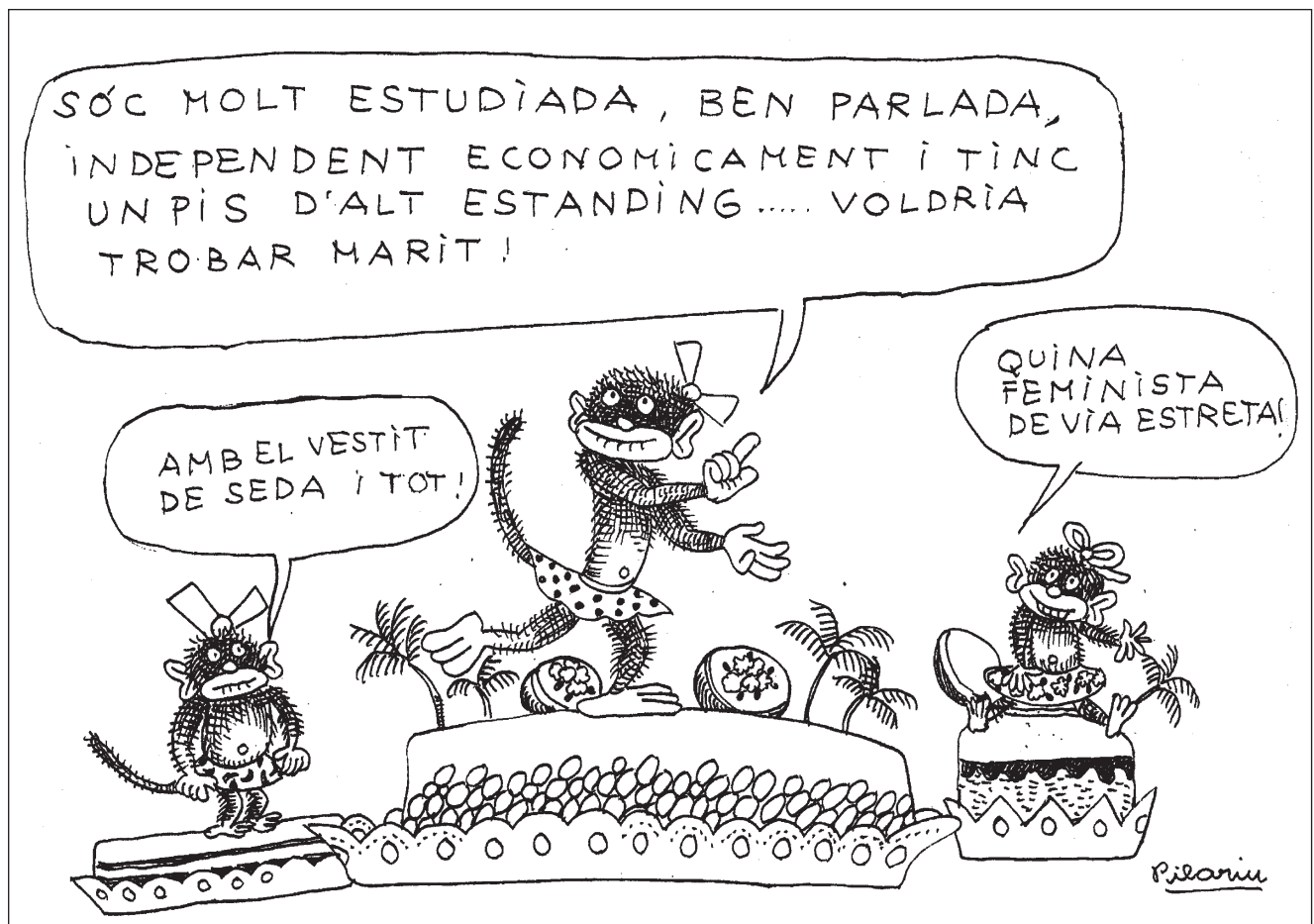
por, els interessos econòmics, i els blocs militars fan imparable i que, ara, ja pot destruir 15 vegades el nostre planeta, diuen els Artesans de la Pau.

Malgrat que normalment som "el més petit ramat, dins del petit ramat de Jesús", creiem que això ajuda a què els vianants prenguin consciència que es poden fer petits gestos que manifestin creure que LA PAU ÉS POSSIBLE. I alguns caminants, fins i tot turistes, s'hi ajunten o

mostren el seu desig pacifista.

També ens serveix per a "pregar enmig de la ciutat", ja que tot lloc de la creació és temple de Déu, i li agraïm poder fer aquest gest.

Natàlia Torelló

Activitats del CDE

Un evangeli difícil de comprendre

A la Parròquia de Sant Pau a Girona, el CDE es fa càrrec del comentari de l'evangeli, cada tercer diumenge de mes. La Piu Salvatella va fer la següent aportació a l'evangeli de Lluç 6, 27-38, el diumenge 18 de febrer.

Aquest fragment d'Evangelí va a continuació de les Benaurances, i també de les Amenaces (*Ai, els qui ara rieu, perquè us doldreu i plorareu!*...). Un vocabulari molt poc freqüent en Jesús.

Jesús pressuposa i ens avisa que no estarem sempre envoltats de bones persones. Compta que tindrem enemics. I també que els amics poden fer-nos males passades.

Cal situar el text en el temps i en el lloc on vivia Jesús. Hi havia bandolers, esclavatge, dominació romana...i moltes altres xacres socials! També avui estem envoltats de situacions injustes, violentes, desagradables...

Fa pocs dies, en una xerrada sobre la prevenció de la violència, que vam organitzar el Col·lectiu, ens deia una psicòloga jove i decidida que *no és possible estimar totes les persones*. Que ella *no estimava a tothom*. Hi he anat pensant, i m'he adonat que tampoc jo ho faig. A mi m'és impossible d'estimar els polítics corruptes, els lladres, els violadors, els estafadors/es, els mentiders/es... concretant més, no estimo aquells que no estimen els meus fills i filles, familiars pròxims, els que no respecten els meus amics, els enemics del meu país...i una llarga llista.

Vaig llegir no sé on, que Jesús no aguantava de veure a ningú patint, per això curava, ajudava, consolava...

Aquesta vegada, ensopego amb un fragment de l'Evangelí difícil de comprendre, i més encara de viu-

re'l. Jesús diu: *Si estimeu els qui us estimen, quin mèrit teniu?* Però costa a vegades, d'estimar la família i les amistats. És difícil de conviure amb la gent estimada, també ho és fer i acceptar una correcció.

Jo crec que avui Jesús ens demana que siguem justos, pacíficadors, misericordiosos; que escoltem què ens diu el cor, i que preguem, això sí! pels nostres enemics. Ens demana que no siguem violents amb ells. Però sobretot que seguim l'impuls del bon Esperit de Déu. La nostra misericòrdia, en ple segle XXI, no ens permet dir a una dona que pateix violència domèstica: *Si et pega en una galta, para-li també l'altra*. Ens porta a exigir un salari just per a tothom i que siguin retornats tots els productes robats, sobretot la dignitat,

"El retorn del fill pròdig"
Rembrandt (fragment)

a totes les persones. Ens obliga a preocupar-nos de l'acolliment dels immigrants. I no podem callar, hem d'obtenir la llibertat dels que estan injustament tancats a la presó (Operació Estany), i de la Núria Pórtulas. La nostra misericòrdia l'hem d'escampar onsevulla que estiguem. Amb amistats, desconeguts i coneguts, pobres i rics. No hem de tenir por de guanyar-nos enemics, practicant el bé amb tothom. Ser misericordiosa és consolar, acompanyar, ajudar, estimant! Corregir i denunciar. Ser misericordiós/sa és tractar els altres, tal com volem que ens tractin a nosaltres.

La setmana passada, vam veure un DVD amb les companyes del Col·lectiu. Era una entrevista-diàleg anomenat *Recrear les soldats*, enregistrat l'any 1996. Us el recomano! La Cristina Kaufmann de la Comunitat de Carmelites Descalces de Mataró que va morir fa pocs anys, anava responnent diverses preguntes. A mi, em va impactar més que cap altra, el que va respondre respecte al perdó: *No és fàcil perdonar, requereix un temps, i sobretot és un do de Déu*. Em sembla que aquest do és el que hem de demanar a Déu, per a poder anar ampliant cada dia més el cercle de les nostres amistats, i reduir el dels nostres enemics.

Avui, voldria acabar amb aquest verset dels goigs de la Mare de Déu de la Misericòrdia de Canet, patrona del Maresme, tot demanant-li el seu ajut:

Amb ulls de misericòrdia,
Vostres fills -(I FILLES)-, Mare mireu.

La mort, una pèrdua?

El dia 5 de febrer, primer dilluns, ens vam trobar per a continuar reflexionant sobre la mort. La xerrada va estar inspirada en dos llibres: *La mort: una aurora* d'Elisabeth Kübler-Ross, i *La mort íntima* de Marie de Hennezel. Aquest últim és un llibre molt suggerent, que parla al cor. No intenta fer una teoria sobre el que és la mort o què hi ha després, sinó que ens va portant al costat de persones que moren, de les seves vivències, alegries, esperances. Ens mostra el temps de morir com un temps privilegiat per a viure autènticament. Aconseguix canviar la percepció que tenim de la mort.

Marie de Hennezel és una psicoanalista que treballa en un hospital de cures paliatives a Paris, en l'acompanyament a persones que estan a punt de morir. El llibre ens va revelant els seus pensaments davant del misteri de la mort, l'amor amb què mira les persones que acompanya, la tendresa que demostra en el seu contacte amb els moribunds... I malgrat aquest contacte continu amb la mort, ella es defineix com a més viva cada dia.

És un llibre que s'apropa al misteri, sabent que és un misteri i transmetent respecte i amor per a les persones que es troben en aquest procés.

Viu la mort com una realitat natural, present en la nostra vida. Com un moment privilegiat, que ens permet ser el que realment volem ser, d'arribar a la nostra essència, i d'aprofundir en les relacions personals amb els que ens són estimats. Tot això és possible gràcies a l'acompanya-

ment, acollidor i valent, dels qui envolten el malalt.

Una àvia a punt de morir, explica a la seva néta el que seria per a ella la mort: *La mort és com un vaixell que s'allunya cap a l'horitzó. Hi ha un moment en què desapareix. Però, que ja no se'l vegi no vol dir que deixi d'existir.*

En acabar la xerrada, ens vam reunir en petits grups per a respondre tres preguntes, en donem unes pinzellades:

• *Com visc la meva finitud? Què m'aporta la consciència com a ésser mortal: m'angoixa?, em deprimeix?, em dóna*

energia per a viure?, em fa anar al que és essencial?

-La mort ens angoixa, ens sentim serenes davant d'ella, però és molt difícil d'explicar la mort als qui ens envolten.

-No voldríem agressivitats a l'hora de morir.

-Fa respecte perquè no saps què hi ha després.

-Fa relativitzar moltes coses.

-Temem menys la mort que ser un destorb per als altres.

-No sabem com reaccionaríem davant la notícia d'una malaltia greu.

-La mort dóna energia per a viure, ajuda a resituar coses.

-La vellesa i la malaltia són uns preàmbuls de la mort.

-No s'ha de patir abans de la mort, s'ha de viure fins al final.

• *Què em diu la idea: "Només tem la mort qui no ha viscut plenament". Creus que és certa?*

-Aquesta pregunta no sembla encertada. Potser té alguna cosa de veritat, de sentir plenitud en reviure la nostra vida, i veure que hem viscut d'una manera coherent. Però no es pot jutjar la por a morir creient que és una prova de no haver viscut plenament. A més, per a cada persona viure plenament pot significar coses diferents.

• *Què espero després de la mort?*

-Confiem en Déu, el que vindrà després és un misteri.

-Tenir fe ens dóna serenitat, força, sabem que ens ajudarà.

-Creiem que hi ha alguna cosa després de la mort, que tot no pot acabar aquí. Això ens dóna energia per a viure, per a donar testimoniatge.

-No ens preocupa el que hi ha després, ja ho veurem, confiem. Jesús va dir: *Us preparo un lloc. ¿Com serà aquest lloc?*

-No sabem què passarà, la fe ajuda.

-Quan s'accepta la mort, s'accepta la vida, que és maca pel fet de ser tan curta.

Carne Garcia

Abbé Pierre

L'Abbé Pierre, sacerdot, caputxí, va néixer l'any 1912, i va morir el 22 de gener proppassat, a París.

Fundador del moviment "Drapaires d'Emaús", tota la seva vida va ser dedicada als/les pobres. Als 81 anys va escriure **Testament**, un testimoni de la seva trajectòria i missatge, des de la seva habitació de la residència d'Avis, pintada amb els seus colors preferits, el groc i el blau, pels seus amics, els pobres. Ens diu: *Déu és amor, després de tot som estimats i després de tot som lliures. Si pogués aconseguir comunicar aquestes tres veritats!*

Quan una vegada li van preguntar què pensava com a fundador d'Emaús, va contestar: *Em sento humiliat, cada dia sento la ferida humiliant pel que he deixat de fer, i per qui no he pogut dir: "Entra que t'esperem".*

En la nostra reunió de gener, casualment vam treballar el seu llibre **Déu meu, per què?**, on es fa la següent pregunta: *Cal ordenar les dones?* I comenta que sorgeix un tema cabdal, el per què en el segle XXI l'Església no afronta el paper que hi tenen les dones. I afegeix que *el prefecte de la Congregació de la Doctrina de la Fe, el Cardenal Ratzinger, va tancar la porta a qualsevol intent d'accés de les dones als ministeris sacerdotals.* I finalment: *Mai he entès per què Joan Pau II i el Cardenal Ratzinger van afirmar que l'Església mai no ordenaria dones.*

Parla també de Maria de Magdala i quan evoca el paper de les dones en l'Església inevitablement pensa en el paper tan particular de Maria de Magdala, com a primera dona apòstol. I ressalta el passatge tan punyent de la trobada amb Jesús. Jesús s'adreça a ella: *Maria!*, i ella

es llança als seus peus, i li diu: *Rabbuni!* Diu que el va trasbalsar.

Com podem constatar, l'Abbé Pierre denuncia de manera molt valenta l'Església que ha obviat les dones i es pregunta per què no poden ser ordenades.

Nosaltres, volem retre un petit homenatge d'agraïment a l'Abbé Pierre, persona tan sensible amb els més desfavorits. Ha passat per aquesta vida amb llum pròpia. La seva acció va destacar a França en una època en què els altres ens hi emmirallàvem, com a país d'obertura, i en una època en què les ONG no estaven de moda com ara. Per això ens unim a tots els/les pobres del món per la pèrdua d'aquest home que va lluitar per la igualtat de dones i homes, i que ben segur ens deixa el missatge del seu compromís, un missatge important: Seguir lluitant.

Grup de dones d'Horta

Llibres

FILELLA CASTELLS, MARIA ÀNGELS: *La poma del Paradís.* Pagès Editors. Lleida 2006

Aquest llibre té un pròleg de Ramon M. Nogués i un text de Pere Casaldàliga a la contraportada.

El títol va acompanyat d'un subtítol suggeridor "*si Eva no se l'hagués menjat?*"

El llibre consta d'una Introducció que situa molt bé històricament el mite del Paradís al llarg dels segles, cinc Temes, unes Reflexions, les Conclusions i 4 annexes sobre el Celibat obligatori, els tres primers signats pel teòleg José M Marín Miras i el quart per Carlo Carreto.

Els títols que defineixen els temes són: 1) Una mona bonica comença a pensar. 2) La vida és breu estimada Flòria. 3) L'amor cortès. 4) Heloïsa i Pere Abelard. 5) Clèlia i Jeroni, una parella sacerdotal.

La Poma del Paradís és un llibre innovador i alliberador. L'autora destaca i explica amb exemples històrics, amb cites d'autors, etc... una sèrie de successos i males interpretacions que la societat i sobretot l'església institucional ha divulgat sobre la DONA i ho fa amb objectivitat, sense cap visceralitat ni ràbia com a dona i, això, fa el llibre més interessant.

Dóna una visió històrica, cultural i social que ajuda a comprendre el perquè de moltes coses que posen a la dona en situació d'inferioritat. L'església, fins i tot, li atorga **el principi del pecat original...** Tema que al llibre es parla de manera molt detallada.

El llibre afronta, també, un tema que es podria qualificar de tabú. La marginació de la dona a l'Església. I ho fa amb valentia.

Pere Casaldàliga diu del llibre:

La Poma del Paradís és un llibre provocador, però escrit amb seny i amb esperança. I, com diu el subtítol, si Eva no se l'hagués menjat, potser haurien desaparegut la poma, l'Eva diabòlica i molts perjudicis i molta por. Aquesta obra demostra que es pot viure la fe cristiana amb una lliure fidelitat, superant una llarga tradició de marginalització de la dona, a l'Església i a la societat, i la vida es torna més serena i l'amor resulta una vivència normal per qui creu que "Déu és Amor". "La mirada violeta" i la paraula precisa i bella evangelitzen en plena actualitat, des del "sentit comú que escolta el batec del cor de la vida" i des de l'Evangelí de Jesús de Natzaret.

Montserrat Fransoy

CERABELLA
P.I. Can Clapés, 08181 Sentmenat (Barcelona)
T. 93 715 31 02 / Fax 93 715 02 51

des de 1862

CERERIA ABELLA
Sant Antoni Abat, 9, 08001
T. 93 441 09 07 / Fax 93 441 70 47
Boters, 5, 08002 T./Fax 93 318 08 41
Comte Borrell, 41, 08015 T. 93 442 93 28
BARCELONA

BOMBONERIA
CONFITERIA
PASTISSERIA

Casa fundada el 1886

Major de Sarrià, 57
Tels. 93 204 17 91 - 93 203 07 14

Plaça de Sarrià, 12-13
Tel. 93 203 04 73 - Fax 93 280 65 56

BARCELONA

Recordeu i reserveu-vos sempre:

PRIMERS DILLUNS DE MES (18,30 h.)

Tema teològic

TERCERS DILLUNS DE MES (18,30 h.)

Vida del Col·lectiu

TERCERS DIVENDRES DE MES (19,30 h.)

Temps de pregària

Punts de Venda: Llibreries

Claret (Llúria, 5)
Pròleg (Dagueria, 13)

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Direcció General d'Afers Religiosos

Generalitat de Catalunya
Institut Català de la Dona

Butlleta de subscripció

Quota anual 6€

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Població _____

Telèfon _____

Tipus de subscripció anual per rebre **Paraules i fets de Dones**

A/. Domiciliació bancària

Nom del/la titularAdreça

D.P.Població

Banc o CaixaEntitatControl.....Oficina.....Nº compte/llibreta

Us prego que fins a nova ordre carregueu al c/c o llibreta indicada els rebuts que us presentarà el Col·lectiu de Dones en l'Església, en concepte de subscripció al Butlletí **Paraules i fets de Dones**.

B/. Podeu també enviar transferència a un dels dos Comptes corrents del CDE: Al número 2013 0121 48 0200449566 o bé al núm. 3025 0001 12 1433303596

Signatura